

Prof. L. Einde
Kuidamõis,
27.09.40 Uhter

Tunnustatud diplomite
võtteõigustega.
28.09.40. J. Ein.

E. V.
TARTU ÜLIKOOLI
DIPLOMISTEADUSKOND
27 sept. 40
N 210.
TARTU

R A T I H A B I T I O

1. A.
A 2796.

stud. jur. Heino Kodres.

Leg. 20x40 juur

SISUKORD.

Sissejuhatus.

- § 1. Ratihabitioost üldse ja ta asetusest Rooma õiguse süsteemis.
- I. Ratihabitio mõiste ja liigid.
- § 2. Ratihabitio mõiste.
- § 3. Ratihabitio liike.
- II. Ratihabitio rakendamine, eeldused ja tagajärjed.
- § 4. Isikud ratihabitio kaudu tunnustatava toimingu juures.
- § 5. Ratihabitio vorm ja aeg.
- § 6. Ratihabitio teostamise õigusest.
- § 7. Ratihabitio mõjust negotiorum gestori ja dominuse vahekorrale.
- § 8. Ratihabitio mõju poolte suhtesse kolmanda isikuga.
- § 9. Ratihabitio tagasiulatavast jõust.

S i s s e j u h a t u s .

§ 1. Ratihabitio'st üldse ja ta asetusest Rooma õiguse süsteemis.

Asudes käsitlema ratihabitio mõistet ja asetust Rooma õiguse süsteemis, peab mainima, et ratihabitio ei ole Rooma õiguses mitte väljakujunenud instituut, vaid ta esineb õigustehingute juures õige erinevatel asjaoludel ja olukordadel, kus vaid õigustehingu iseloom seda lubab. Õigustehingute kinnitamine retröaktiivse jõuga ratihabitio kaudu peaks süstemaatiliselt kuuluma Rooma õiguse süsteemi üldossa, õigustehingute käsitluse juurde. Kuid kuna ratihabitio esineb nii asja-, perekonna-, kohustus-, ja pärandusõiguslike õigustehingute juures leiame tema kohta materjaale ka perekonnaõiguses curator'i instituudi juures, enamasti aga kohustusõiguses obligationes quasi ex contractu - nimelt negotiorum gestio puhul.

Ratihabitio küsimus on, kuigi instituudina väljakujunemata ja mitmete autorite poolt oma ulatuses vaieldav, küllaltki kaalukas Rooma klassikalises õiguses, kuna sääl ja põhimõtteliselt ka Justiniáni õiguses, puudus otsene esindus ja seega kehtivuseta õigussuhete tunnustamine mis tekkinud volituseta teiste asjade ajamisest, tõi endaga kaasa komplitseeritumaid olukordi kui nüüdses tsiviilõiguses.

II. R a t i h a b i t i o m õ i s t e j a l i i g i d .

§ 2. Ratihabitio mõiste.

Selleks, et teostada juridilist tehingut on vaja tahet seda korda saata - kuid , et saavutada soovitud õiguslikke effekte on vaja, et vastav tahe oleks väljendatud. Normaalsel juhul tehingu sõlmija avaldab ise tahet ja temale langevad tehingu kaudu saavutatud õigustused ja kohustused. Kuid esineb juhte kus tekib vaja-

dus veel teise tahteavalduse järgi, et sama õigustoimingut täieliselt kehtivaks teha. Selle eelduseks on, et õigustoiming, kuigi faktiliselt kehtiv, ei oma mõnel põhjusel täit juridilist efekti - kas pole tahet avaldanud selleks õigustatud isik, - vajab tahteavaldaja veel teise isiku consensi või on vajalik mõnel põhjusel veel tahteavaldaja enda/auctori/ kinnitus. Selle järgneva tahteavalduse kaudu, kas kolmanda selleks õigustatud isiku või juridilise tehingu auctori endapoolt, omandab õigustehing täieliku kehtivuse ja seda oma sõlmimise momendist pääle^{k)}). Just retroaktiivne mõju on ratihabitio puhul tähtsaim ja iseloomustavaim moment - vastasel korral, kui tehing saaks maksvuse vaid täiendava tahte -

^{k)} Dr. F.W.K. Beckhaus, Ueber die Ratihabitio der Rechtsgeschäfte. Bonn 1859. lk 6. defineerib ratihabitiot kui "nachfolgenden billigenden Willensäusserung, wodurch ein faktisch existent gewordenes Rechtsgeschäft hinterher vom Augenblicke seines Abschlusses an rechtlich existent und so wirksam wird, als ob es schon damals rechtliche Wirkung gehabt hätte".

avalduse momendist pääle, poleks tegu ratihabio'ga
vaid olenedes olukorrast, uue õigustehinguga. Seega
näeme, et ratihabitio on õieti maksvusetute õigus-
tehingute tervendamise tagasiulatava jõuga tahteaval-
duse läbi ja selle eelduseks on, et tehing oleks mõ-
nel põhjusel maksvusetu, nimelt kuuluma suhteliselt
tühiste õigustoimingute hulka. Kuid tühistuse põhjused
peavad omama faktilist ilmet, õiguslikutel põhjustel,
ei saa nende põhjuste äralangemisel järgneva tahteaval-
dusega ratihabiteerida^{*)}. Kui isik või objekt õiguse jär-
gi vastavaks tehinguks kõlbulised ei ole, ei saa õigus-
likke takkistuste hilisema äralangemisega tehingut enam
tagasiulatava jõuga tahteavaldusega kehtestada. Näiteks,
kui on müüdnud ese extra commercium ei saa hiljem siiski
kui ese res in commercium esineks, endist tehingut te-
ma sõlmimisest pääle kehtestada vaid tuleks sõlmida hoo-

ob.cit.lk. 5,6.

pis uus tehing.

Ratihabitio ei ole kunagi iseseisev õigustehing, vaid omab alati accessoorse loomu. Samuti on ratihabitiole iseloomustav et tunnustav või nõustuv tahteavaldus selleks õigustatud isiku poolt, peab olema ajalt hili- sem, mitte ühelgi juhul eelkäiv õigustehingule, vasta- sel korral oleks tegu loa andmisega- mandaadiga.

§ 3. Ratihabitio liike.

Eelpool mainitult ratihabitio on selleks õigustatud isiku tagasiulatava jõuga ühekülgne tahteavaldus. Tahteavalduseks õigustatud isik võib olla õigustehingu auctor, kes kinnitab enda poolt sõlmitud tehingu, mis mõnesugustel faktilistel põhjustel korda pole läinud. Sagedamad juhud on aga kus õigustehingu täielise juri- dilise efekti saavutamiseks on tarvis kolmanda selleks õigustatud isiku kinnitust, olgu see isik siis selleks õigustatud olenedes seoses tehingu objektiga/dominus/

või vahekorras tehingu auctoriga /pater familias, curator/. Neil kolmel juhul kasutatakse tunnustava, tagasiulatava jõuga tahteavalduse nimetusena Rooma õiguses tähendust ratihabitio.

Ratihabitio asjaosalise enda poolt teostatuna esineb varem tema poolt sõlmitud õigustehingu ühekülgsel kinnitusena. See juures tuleb tähelepanna, et kinnitatava õigustehingu maksvusetus ei tohi pleneda õiguslikest ajjaoludest vaid ainult poolte enda tahtest, vaieldavusest¹⁾. Samuti peab õigustehing jääma samaks, kuna tehingu asendamine auctori poolt uuega/nevatio/ ei kuulu ratihabitio mõiste alla. Samuti ei saa auctor oma tahteavaldusega tunnustada täiesti tühist õigustehingut, nimelt niisugust õigustehingut mis ei oma mingisugust õiguslikku tagajärgi, näiteks ei saa hullumeel-

¹⁾ D.D.Grimm.Lektsi po dogm rimskovo pravo lk.121

ne, kes võõrandanud oma vara, võõrandamist hiljem tema tervenemisel tunnustada, sel juhul esineb täiesti uus õigustehing mitte ratihabitio.

Ratihabitio esineb vaieldavate õigustehingute juures mis algusest peale küll õiguslikud tagajärjed omasid, kuid selleks õigustatud isiku vaide kaudu tühistatud võisid saada. Vaide õiguse kasutamine või sellest loobumine on ühekülgne akt ja tema jõud on tagasiulataav. Auctor võib nii siis tunnustada oma õigustehingut või kinnitada seda vaidest loobumisega. Tunnustamise aeg ja vorm olenevad õigustehingu loomust. Kui õigustatud isik on teovõimetu võib ta^{em} tahet avaldada s.t. sel juhul vaiet esitada, tema hooldaja. Samuti läheb vaide õigus, kuna ta pole puht isikliku loomuga, pärijatele üle. Erandina sellest ei lähe vaideõigus pärijatele üle kingituste puhul abielu poolte vahel. Ülalmainitud ratihabitio juhtude kõrval, kus tehingu auctor vaieldavale õigustehingule

tema poolt tehtud tagasiulatava jõuga tahteavalduse kaudu täielise kehtivuse annab, esineb ratihabitio ka juhitudel kus tehing vajab kinnitust kolmanda selleks õigustatud isiku poolt.

See moodus on vajalik kui tehingu auctor pole täieliselt teovõimne ja tema tahteavaldusele on vaja lisaks veel teist tahteavaldust nimelt nõusolekut, consensi, piiratud teovõimega isiku eestkostjalt. Siia ei tohi arvata täiesti teovõimetute isikute - laste alla 7 aasta ja hullude poolt sõlmitud tehingud, kuna neil täiesti teovõime puudub ei saa ka nende hooldaja, tutor, oma auctoritasega kinnitada nende poolt sõlmitud tegu vaid see jääb tühiuks.

Õigustehingu maksvaks tunnustamine ratihabitio läbi võib esineda vaid siis, kui on teotsenud muidu õiguvõimne isik, kelle teovõime aga mõningail põhjustel kas üldiselt või teatud õigusala suhtes on piiratud. Nende

isikutena esinevad pater familiase võimu all olevad lapsed kes vajavad pater familiase nõusolekut teatud õigus tehinguiks. Näiteks pater familiae kinnitab filius familiae tehtud võlga, seega kaob võimalus kasutada filius familiusel exceptio senatus consulti Macedoniani. Filius familiae abielu vajab aga p.f. eelnenud nõusolekut, vastasel korral on abielu tühine ja saab maksvuse alles nõusoleku momendist pääle. Minorid vajavad curatorii consensu samuti pillajad varandusõiguslikes tehinguis.

Kolmanda isiku tunnustust sõlmitud õigustehingule vajab ka negotiorum gestor - volitusteta võõraste asjade ajaja. Negotiorum gestio on quasi contractide hulka kuuluv õigustehing, kus isik on võtnud endale võõraste asjade ajamise või valitsemise ilma peremehe teadmata või volitusetata. Siin esinevad isikud on volitusteta võõraste asjade ajaja/negotiorum gestor/ ja õiguslik

peremees kelle asju gestor ajas või valitses/dominus/
Negotiorum gestorilt nõutakse et tema tegutseks ilma
oma huvisid taotlemata - animus ^{alieni} negotii gerendi - ja
et asi oleks võõras, tema vastutab omnis culpa eest
ja peab näitama bonus pater famaliae hoolsust. Juhul kui
on aga tegemist negotiorum utilitas gestoriga vastutab
tema vaid culpa lata eest. Negotiorum gestori vastu on
sihitud hagi actio negotiorum gestorum directa ja negot-
iorum gestor hageb actio negotiorum gestorum contraria
kaudu enda vabastamist tehingu tagajärgedest, ja tea-
tud juhtudel kulude tasumist. Nagu eelpool mainitud on
Rooma klassikalises ja ka hilisemas õiguses, piiratud otse-
se esinduse tõttu, negotiorum gestio ja selle kaudu ka
negotiorum gestio tagasiulatava jõuga tunnustamisel
dominuse poolt - ratihabitio - Rooma õiguses suurem
tähtsus kui meie praeguses tsiviilõiguses.

Kuna eriti ühenduses negotiorum gestio ja ratihabitio
kõige sagedamine esineb siis seepärast käsitlen edas-

pidi ratihabitiot lähtudes negotiorum gestioist. Siinjuures tuleb märkida, et ka teistel eelpool kirjeldatud ratihabitio juhtudel tulevad rakendamisele samad aega, vormi ja tagajärgedesse puutuvad põhimõtted .

II. R a t i h a b i t i o r a k e n d a m i - n e , e e l d u s e d j a t a g a j ä r j e d .

§ 4. Isikud ratihabitio kaudu tunnustatava toimingujuures.

Selleks, et ajada võõraid asju Rooma õiguses pidi isik, kui tema polnud seaduse põhjal selleks volitatud, -saamatühesande täita teatud toiminguid, kas siis locatio conductio operarum - tasulise töö lepinguga või mandaadi ülesandel lepingu kujul. Juhul aga kui isik teotses teise huvides, olgu siis enda või teise nimel

kuid teise volituseta või teadmata, siiski tahtmisega
võõrast asja ajada ja cum animo dominust sellega sidu-
da, nimetame seda isikut nagu eelpool tähendatud ne-
gotiorum gestoriks. Kuidas tema oma taht avaldab, kas
sõnaselgelt või konkludentsete tegude kaudu on tähtsu-
setu, samuti nagu see, kas ta avaldab seda dominusele
või kolmandatele isikutele. Sageli on õigustehingu
loomust juba selge et antud juhul on tegemist vöö-
raste asjade ajamisega ja vastava tahtega, nimelt
õigustehingute puhul mis silmnähtavalt kuuluvad vaid
teatud kindla isiku õiguspiirkonda. Sellel isikul,
dominusel, on õigus negotiorum gestori poolt sõlmitud
toimingud tunnustada ratihabitio kaudu. Võib aga esine-
da juht kus negotiorum gestor dominuseks pidas hoopis
kolmandat isikut ja selle huvides sõlmis tehingu.
Kellel on siis õigus ratihabideerida? Sel juhul jääb
õigus sooritatud tehingut tunnustada ikka objektiivsele

dominusele, kuna negotiorum gestori poolt subjektiivselt dominuseks peetu pärast enam ratihabideerida ei või. Kui aga viimane, ennem objektiivse dominuse poolt tunnustamist, ise on tehingu ratihabideerinud siis on objektiivsel dominusel võimalus subjektiivse dominuse poole omakorada, nagu negotiorum gestori poole, pöörata ja võib temalt nõuda esialgse negotiorum gestori vastu olevate õiguste tsedeerimist või kasutab tema doluse korral actio doli^{†)} Kui aga isik ajades vööraid asju teotseb ilma animus negotii gerendi, kas teeb tema siis seda teadmatusest, arvates, et tema sooritab õigustehingut oma huvides või teadlikult, teades, et tegemist on teise isiku asjadega, siis esimesel juhusel on kahtlemata õigus dominusel korda saadetud õigustoimingut tunnustada ja ta omab actio negotiorum gestorum directa

†) L. Seuffert, Die Lehre von der Ratihabition der Rechtsgeschäfte, Würzburg 1868 lk. 21.

gestori vastu. Kuna aga dominus ei või olla mala fidei tegutseja vastu halvemini kaitstud kui bona fidei teotseja vastu, siis oleks loomulik, et sel juhul kui isik teise asju oma huvides on ajanud dominusel tema vastu oleks actio negotiorum gestorum directa ja ühes sellega õigus ratihabitio, muidugi vaid siis kui ta selle võimaluse leiab omale kasulikuma olevat kui actio doli kasutamise.

Dominuse õigus ratihabitiot teostada läheb ka pärijatele üle, kuna negotiorum gestioiga tekkinud vahekorrad lähevad üle päranduse osistena, siis on ka loomulik, et nende vahekorradade kinnitamise õigus pärijatele kandub. Samuti konkursi korral kreditorid võivad teostada ratihabitiot neile konkursiga ülekantud õigustuste ja kohustuste vahekorradade alusel, siis kui kreditor oma ratihabitio õigust sikaneerides ei kasuta.)

*) Op.cit.lk.28.

§ 5. Ratihabitio vorm ja aeg.

Ratihabitio vormi kohta pole norme, on selge, et kui sooritatud õigustehingu jaoks oli ettenähtud kindel vorm siis tema tunnustamine peaks samas vormis esinema, niipalju kui formaalsete aktide juures esinduse kaudu tehingu sooritamine üldse lubatav on.

Ratihabitio võib teostuda sõnalise väljendusega kui ka konkludentsete tegudega "non tantum verbis, sed etiam actu". Isegi tacere, vaikimine, võib olla tunnustavaks toiminguks, kui keegi oleks kohustatud vaidlema aga seda ei tee, nagu näiteks kingid abielu poolte vahel jõustuvad kui kinkija neid enne surma pole võtnud tagasi. Keelduda võib ratihabitioost vastava seletusega kui ka vastasuunalise teotsemisega või ka lihtsalt vaikimisega, seda nimelt siis kui ratihabi-

tiot võimaldav tähtaeg lastakse mööda.

Kindlat tähtaega ratihabitio teostamiseks pole ette nähtud. Kuid on võimalus, et nii negotiorum gestor kui ka võimalik kolmas kontrahent on huvitatud, et ratihabitio sünniks võimalikult kiiresti või teatud tähtaja jooksul, siis, et seda saavutada võivad nad esitada dominusele nõude et viimane teatud tähtaja jooksul peab teostama ratihabitio. Kui dominus sellega nõustub, hiljem aga tähtaja tähelepanemata jätab, võib negotiorum gestor kui ka kolmas asjaosaline peale nimetatud täht aega sündinud ratihabitio, kui hilinenud, tagasi lükata. Kuid ratihabitio on siiski seotud tähtaegadega neil juhtudel kui ratihabiteeritavaks õigustehinguks on ette nähtud teatud tähtaeg. Näiteks kui gestor on sissenõudnud võla, peab dominus ennem võla aegumise seaduslikku tähtaega sissenõudmist tunnustama, vastasel korral on debitoril õigus makstut, *condictio sine causa* kaudu

tagasi nõuda. See põhimõte tuleb rakendamisele seaduslike tähtaegade kaitseks, kuna muidu ratihabitio kau-
du seaduses ettenähtud tähtaega oleks võimalik domi-
nuse kasuks pikendada.

§ 6. Ratihabitio teostamise õigusest.

Ratihabitio teostamine on ühekülgne õigustehing, ka sel juhul kui ratihabitio järgneb sellele eelnenud kokkuleppele, kas gestori ja dominuse või dominuse ja kolmandate asjast huvitatute vahel, jääb ratihabitio ikka iseseisvaks ja ühekülgseks õigustehinguks. Ratihabitio ei vaja gestori accepti kuna negotiorum gestio mõiste juba iseenesest eeldab, et gestor on toimunud lootuses dominuse hilisemale tunnustusele. Selle poolest erineb ratihabitio ka võlatunnustamisest, viimane on

ikkagi kahepoolne õigustehing kuna sel puhul on vaja lisaks debitori vastavale tahteavaldusele veel kreditori accepti. Ratihabitiot ei saa aga negotiorum gestor ega ka kolmas~~st~~ asjast huvitatu takistada, järjekulult ei vaja dominuse poolt avaldatud ratihabitiot ka nende isikute poolt vastuvõtmist. Samuti ei saa ka isikut kel-
lel on õigus teostada ratihabitiot selleks sundida. Olukord kus dominus oleks otsekohe kohustatud teise isiku poolt tema kasuks sooritatud õigustehinguid tunnustama, ei ole negotiorum gestio vaid mandaat, kus mandator kohustub mandataari poolt toimetatud tegevust hiljem tunnustama. Mõned autorid käsitlevad siiski necessaria ratihabitiot, nimelt kasutatavat seda negotiorum utiliter gestumi puhul, juhul kui gestor teotses paratamatu vajaduse korral kooskõlas dominuse oletatava tahtega, kui dominus ise selleks takistatud oli. Sel juhul antavat kohe, enne dominuse ratihabitiot,

actio negotiorum gestorum contraria tehtud kuluduste täieliku tasumise taotlemiseks. Sel korral fingeeritakse nagu oleks ratihabitio juba toimunud^{*)} Ometi ei ole siin tegemist kohustusega ratihabitiot toimida ja ei ole ka negotiorum utiliter gestumi puhul seisukord enne dominuse poolt avaldatud ratihabitiot sama kui pääle tehingu tunnustamist kuigi see dominuse ja gestori vahel korrast nii võiks nähtuda. Poolte seisundis kolmandate isikute ees, selline fingeeritud ratihabitio ei muuda, kuna esinduse vahetada, missugusesse gestor sattub pääle ratihabitio sõlmimist, pooled sellega siiski ei saavuta s.t. gestor ei ole kolmanda isiku ees dominuse esindaja.

Kuigi dominus suvaliselt võib teostada ratihabitiot, või sellest loobuda peab ta siiski arvestama seda, et

^{*)} Beckhaus, op.cit. lk. 46

kui ta kord on teinud teatavaks ratihabitioost keeldumise, siis hiljem, kui ta seda avaldust tagasi võttes siiski ratihabitio teostaks, on gestoril õigus ratihabitio tagasi lükata.

§ 7. Ratihabitio mõjust negotiorum gestori ja dominuse vahekorrale.

Kui dominus ratihabitio kaudu tunnustab tema asjade ajamist või valitsemist selleks volitamata isiku poolt, siis sellisel tunnustamisel on mõju poolte õiguslikule vahekorrale. Ennem oli nende vaheline õigussuhe põhjenev quasi contractil - negotiorum gestio - selle järgi oli dominusel negotiorum gestori vastu hagi actio negotiorum gestorum directa, millega ta taotles gestori tegevuse kaudu saavutatu väljaandmist ja täielist rahuldust kahjude eest. Gestoril seevastu

oli enne ratihabitiot vaid hagi actio negotiorum gestororum contraria kasutada sel juhul kui oli tegemist negotiorum utilitas gestorumiga, ka siis olenes hagi ulatus asjaolust kuivõrd hädavajalik ja kasulik oli gestori tegevus, nii võis ta hädavajaliku teotsemise puhul hageda täielikku kahjude tasumist. Juhul kui ei olnud aga tegemist paratamatu vajadusega, vastutab dominus gestori ees vaid oma rikastumise piires. Kui aga ei esine negotiorum utilitas gestorum, saavutab gestor actio negotiorum gestororum contraria alles ratihabitio kaudu, nii et alles pääle tehingu tunnustamist dominuse poolt võib gestor hageda kulude hüvitamist.

Ratihabitio ei olene utilitasest, dominus võib ratihabitiga tunnustada ka temale täiesti mitte vajalikku ja kasuta toimingut. Ratihabitio võimaldab sel juhul ka negotiorum inutiliter gestorile täielikku kahjude tasumise hagemist. Negotiorum utiliter gestio

juhul kui utilitas ei olnud eriti suur ja gestor võis
ennem ratihabitiot hageda vaid dominuse rikatamise
piires , siis pääle ratihabitiot ta võib taotleda täie-
likku kulude tasumist. Seega gestor pääle ratihabitiot
on dominuse suhtes samas seisundis kui mandataar, kes
samuti on õigustatud hageda täielikku kulude tasumist.
"Ratim enim habitio mandato comparatur".Negotiorum
gestio ei muutu ratihabitio tagajärjel siiski manda-
diks, kuna üks neist õiguslikekudest vahekordadest kuu-
lub quasi contractide hulka, teine, mandatum, contrac-
tide hulka. Samuti on mõlemil kasutada oma actio.
Actio mandati kui infameeriv hagi on vaevalt kasutatav
negotiorum gestio puhul. Nii siis on vahekord mida rati-
habitio negotiorum gestio puhul poolte vanel püstitab ,
küll sarnane esindus vahekorrale mandadiga, siiski ei
või seda mandaadiga täiesti samastada.)

*) Seuffert, op.cit. lk 47 - 56.

Ratihabitio tagajärjel tekib dominuse ja volitus-
teta võõraid asju ajaja, negotiorum gestori, vahel
mandatumi sarnane esindus vahekorid, kus juures gestori
poolt teostatud õigustehing ratihabitio kaudu muutub
nagu tunnustaja enese teostatuks.

§ 8. Ratihabitio mõju poolte suhteisse kolmanda
isikuga.

Ratihabitio mõju dominuse ^{ja gestori} õigus-suhteisse kolmanda
asjast huvitatud isikuga oleneb sellest, kuidas oli
sõlmitud ratihabiteeritud õigustehing. Kui see tehing
oli sõlmitud dominuse nimele ja gestori poolt kolman-
dale isikule teatavaks tehtud, et temal puudub domi-
nuse vastav volitus, siis astub dominus, kes ratiha-

bitioga on sõlmitud õigustehingu, oma esindaja kaudu sõlmituks tunnustanud, otsesesse õigusvahetorda kolmanda isikuga. Kui aga gestor tehingut sõlmides kolmandale asjast huvitatule ei teatanud vastava volituse puudumisest, on kolmandal isikul õigus tarvitada gestori vastu actio doli. Selle kasutamisest ta ei peaks aga huvitatud olema juhul kui dominus tehingut tunnustab. Dominuse suhteid kolmanda isikuga eelpool nimetatud olukord ei riiva. Kui õigustehing oli sõlmitud gestori nimel, siis saavutatud õigustuste ja kohustuste ülekanne pääle ratihabitio teostamist on dominuse ja gestori omavaheline toiming ja dominus otsesesse õigussuhtesse kolmanda isikuga ei astu. Gestori seisund kolmanda isiku suhtes pääle ratihabitiot on, nagu eelpool mainitud, sarnane mandataari seisundiga.

§ 9. Ratihabitio tagasiulatavast jõust.

Ratihabitiooga tunnustab dominus sõlmitud õigus -
tehingut nagu sõlmituks tema enese poolt. Seega kuigi
õigustehing saab täielise kehtivuse ratihabitio mo-
mendist pääle, fingeeritakse tagant järele õiguste-
hing perfektseks juba sõlmimise momendist. Seda oma-
dust nimetatakse ratihabitio controverseks jõuks ja
teda rakendatakse erandita igal ratihabitio juhul.
Selle põhimõttega kaasaskäivad omadused on järgmi-
sed: õigustehingu sisuline ulatus ei määrata mitte
ratihabitio teostamise momendist vaid õigustehingu
sõlmimisel, näiteks kui gestor püstitab pandiõiguse
kogu dominuse varandusele ja dominus seda hiljem ra-
tihatitiooga tunnustab siis pandiõigusele alluvad vaid

kuni gestori poolt sooritatud pantimiseni dominuse omanduses olevad varad, pantimise ja ratihabitio vahel ajal omandatud varad on pandiõigusest vabad. Viljade omandamine algab tehingu sooritamisest ja mitte ratihabitioist alates. Kui gestor on sõlminud mitu ajaliselt erinevat õigustehingut siis nende korrigeerimisega tunnustamisel dominuse poolt jääb püsima tehingute ajaline järjekord sellisena nagu gestor neid sõlminud.

Ratihabitio tagasiulatava jõu põhimõttel on siiski järgmised piiramised, esiteks kolmandate isikute huvid ei tohi tagasiulatava jõu kaudu riivatud saada, näiteks ei saa dominus ratihabitio kaudu tunnustada gestori poolt püstitatud pandi õigust, kui dominus ise gestori sellekohase tehingu ja kavatsutatava ratihabitio vahel samale esemele teise isiku huvides on püstitanud pandiõiguse. Teiseks ei või tagasiulatava jõu tõttu

seaduslikud tähtajad ei pikendamist ega lühendamist
kannatada. Kolmandaks ratihabitio kaudu tunnustatav
toiming allub ratihabitio momendil kehtivaile seadus-
tele.

Kasutatud kirjandus.

Dr. Jur. Lothar Seuffert, Die Lehre von der Ratihabition der Rechtsgeschäfte. Würzburg, 1868.

Dr. F. W. K. Beckhaus, Ueber die Ratihabition. der Rechtsgeschäfte. Bonn, 1859.

Prof. D. D. Grimm, Lektsi po dogm rimskovo pravo, Tartus 1928.

Prof. Dr. jur. E. Ein'i loengud.